V évfolyam. 1912. május hó 11. 16. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre — — — — — 10 K.
Fél évre — — — — — 5 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr MARTON ADOLF.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.
Megjelenik minden szombaton.
Nyilttér sora 40 fillér. — Hirdetések megegyezés szerint közöltetnek.

Elárusitás Jánosháza és vidéke részére
Schlesinger Rudolf fakereskedőnél
JÁNOSHÁZA.

Hatschek szabadalma a jelenkor legjobb tetőfedő anyaga. Igen fontos! Minden Eternit-lap
„ETERNIT"
szóval van megjelölve. Szíveskedjék mindig határozottan
HATSCHEK-FÉLE
ETERNIT-palát kérni.
Magyarországi központ:
ETERNIT MÜVEK : Hatschek Lajos
Budapest, VI. Andrássy-ut 33. szám.

Madarak, fák.

Madár nem lehet meg fa nélkül, fa nem élhet madár nélkül. Szinte egymásnak vannak teremtve. A madarak legnagyobb része fán tartózkodik, ott fészkel, ott éli le élete javát; a fa pedig a madaraktól várja, hogy ágait megtisztitsák veszedelmes ellenségeitől a hernyóktól, a bogaraktól. Igy élnek egymással közösségben, igy van rászorulva egyik a másikra. Jóllehet, ily elválaszthatatlan barátság áll fenn a madarak és a fák között, az emberek még sem iparkodnak nekik szebb, jobb helyzetet teremteni, még sem méltatják őket kellő figyelemre. Pedig megérdemelnék!

A madarak ép oly hasznosak ránk nézve, mint a fák; sőt el se lehetnénk nélkülük.

Hálátlan az ember! A sok jót, amit a madarak e siralomvölgy lakóival tesznek, rut hálátlansággal fizetik. Azokat a kis állatkákat, melyek a sok kukacot, hernyót, bogarat, csimaszt összeszedtek, télen étlen hagyják elpusztulni; azokat a kis madárkákat, melyek dalukkal annyi gyönyörüséget szereztek, jó bánásmóddal fel nem viditják; azokat az énekeseket, melyek senkit nem bántanak, szivtelenül kirabolják, megfogdozzák és kegyetlenül megkinozzák. Igy bánik a legjelesebb teremtmény jóltevőivel. Mert azok! Ha madarak nem volnának, fánk nem lenne, gyümölcsöt nem ennénk. Ha madarak nem volnának, termés nem lenne, élni nem tudnánk. Mindezek dacára vannak, akik pusztitják ezeket *kedvtelésből*, vagy *gonoszságból*. Példával előjár az apa. Ki a ház eresze alól a fecskefészket leüti, hogy a fecskék ne piszkitsák a falat; a verébfészkeket leszórja, hogy a verebek ne csiripeljenek a fülébe; a pacsirtafészkeket kiszedi, hogy a pacsirták ne turkáljanak a vetések között; a cinegefészkeket ledobálja, hogy a cinegék a fákon ne ugráljanak stb . . . Ily példákat látva, nem csoda, ha a gyermekek is hasonlókép cselekesznek. Szeretet nincs bennök a madarak iránt s igy, ahol csak érik, az életükre törnek. Sok-sok madár elpusztult már a szülők nemtörődömsége miatt.

Még a törvény is oltalmába veszi

A doktornál.

Kriminális idő van. Az éjszaki szél megmeg rázza kis szobám ablakát. Lehangolva bámulok ki — s a régi emlékek özönével cikkáznak át agyamon. Ez igy sehogy sem lesz jó, A fájó érzések hatalmukba keritettek. Nem tudtam szabadulni tőlük. A csüggedés majdnem összeroppantott.

Menni kellene valahova?

De ugyan hová?

Künn, a tavaszi napsugár helyett zimankós esős idő. Az ember minden porcikája fázik, mihelyt kilép az ajtón.

De mégis! Elmegyek a bátyámhoz, ott bizonyosan akad valami, ami fásult kedélyemet felelevenitl. Lehajtott fejjel, összehuzva magam, útnak indultam. Már-már megbántam elhatározásomat, minden tagom remegett, a szél urfi csunya gorombán volt hozzám. De hát odaértem. Nem is bántam meg.

Hogy miért? A következőkből mindjárt kitünik.

Persze, most először el kellene mondanom, hogy bátyám (ügyéd) valóságos orákuluma a népnek, kihez boldog, boldogtalan bátran mehet, mindig jó szivvel adja a jó tanácsokat. Senkit le nem néz, szereti nagyon az ős magyarjait. S ami a fő, nagy praxisa mellett nem többszörös háztulajdonos. Ugy-e bár, ez elég jellemző?

Ép az asztalnál ültek, mikor beléptem. A kedves, magyaros fogadtatáson csakhamar tulestünk. Derüs hangulat lengett itt át mindent. Lassankint borus kedélyemen is áttört a bizó és reménykedő életkedv.

Egyszer csak belép a cseléd és jelenti:

— Tekintetes ur kérem, a köszvényes Nagymihá János akar valamit szólani.

— Csak hadd jöjjön be. Ugy-e nem lesz kellemetlen — fordult felém — neked sem?

— Már hogy lenne? Örülök, hogy olyan becsületes uriember is van a világon, ki a szegényt még evés alkalmával is elfogadja.

— Szabad! hangzik bátyám szava a kopogtatásra.

— Agygyék Isten jónapot! — köszöntött be a piros képü magyar ember — jó étvágyat az ebédhöl.

— Adjon Isten — fogadja bátyám készszoritással — részen legyen benne.

— De köszönyöm, a zenyim má megvót. Azzal jött felém kezét nyujtva.

— Nagymihá János a böcsületes nevem.

Jól megszoritottam a kezét s én is megmondottam a nevem.

— Ullátom, a kis ifiuraknak is jó étvágyuk van, mint az én csemötéimnek. De azért ugy nem tunnak önni, mint a zenyimek! Ippen máma mondtam a zegyiknek: Tömöd ám fiam! Aszonygya: Ke is tömi. Mög is mérgesödtem a gyerökre, hogy igy visszaszót, de aszonygya a zannyuk: Amit kedtü lát, azt csinájja a gyerök. Ógyön ke tisztösségösen, majd asse tömi. Ojan is a gyerök féle. Amit a zapjátu és zannyátu lát, mindent azt töszi.

Mi jót hozott János bátyám! — szólt hozzá az ügyvéd!? Üljön le nálunk.

— Köszönöm, nem faradtam el — szólt

a madarakat, amidőn kimondja, hogy kihágást követ el és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki a hasznos madarakat pusztitja, azoknak fészkeit és tojásait, fiait elszedi, vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza. Egyik-másik talán nem is tudja, melyek a hasznos madarak. A gyengébbek kedvéért ide iktatom egy párnak a nevét: a bagoly (és különféle fajtái), barázdabillegető, bibic, bubos-banka, *bubos pacsirta*, csiz, stiglic, csuszka, cinege, cinke, *pacsirta*, *harkály*, *fülemüle*, *fecske*, *kakukk*, kenderice, királyka, kuvik, ökörszem, pinty, rigó (és fajtái), sármány, sirály, csóka, szalonka (sneff), veresbegy stb.; mindmind hasznos madarak. De ki tudná egy szuszra valamennyit felsorolni? Im a mezőrendőri törvény nagy előrelátással, hálára méltó bölcs tapasztalat nyomán megvédeni kivánja az *emberi gonoszság*, vagy *könnyelmüség* ellen mindazokat a hasznos madarakat, melyek a gazdáknak — s igy az országnak is — a veszedelmes rovarok pusztitásával olyan kiszámithatatlan hasznot hajtanak.

Hogy a madarakat megtarthassuk, hogy magunkhoz szoktassuk, a fákat kimélnünk kell. A fák is oly jótevőink, mint akár csak a madarak. Mindennel szolgálnak nekünk. Adnak tüzelőanyagot, szerszámfát, épületfát, butorfát. Asztalunkat telerakja izletesebbnél-izletesebb gyümölcsökkel. A nagy forróságokban árnyékot nyujtanak a pihenőnek, égiháboruban villámháritóul szolgálnak. A rossz levegőt lélekzésükkel megtisztitják. Menedékül szolgál a madarak ezreinek. Szabályozzák az időjárást. Szóval a fák az embereknek, az állatoknak megbecsülhetetlen.

Mégis kevés gondot fordit rá az ember. Ha elülteti a fát (ha ugyan ültet), otthagyja s többet feléje sem néz; sorsára bizza. Pedig a fának is ápolóra, gondozóra van szüksége. Csak ugy Isten nevében nem igen nől fel, ha fel is nől, nincs köszönet benne. Nem öntözi, a különféle hernyóktól meg nem tisztitja, a támadásoktól meg nem védi őket. Igy aztán sorba száradnak ki a fák; a bogarak megkopasztják, a rossz emberek bicsakkal megvagdalják. Szomoru sorsra jutnak. Hogy többet ne mondjak, azt a nagy cserebogárhadat — mely az idén látható — kevesen pusztitják. Csak a gyerekek esnek neki, nem számitásból, hanem csupa mulatságból. Ahol pedig hozzá nem férek, ott végtelen nagy károkat tesznek a cserebogarak, mert senki pusztitásukra nem gondol. A mi népünk ugyanis az okszerü gazdálkodáshoz keveset, vagy épen semmit sem ért. A fát egyszerüen világür tőteléknek tartja, a madarat haszontalan jószágnak minősiti.

Igy vagyunk Jánosházán is. Itt a madarat senki nem becsüli, a fát nem kiméli. Az éretlen suhancok sok-sok fészket rabolnak ki, sok kis madarat pusztitanak el s ebben a legnagyobb gyönyörüségük tellik. Kéjelegnek a madarak szenvedésében, siránkozásában. Mindezt büntetlenül teszik. Aki őket rendreutasitja, meginti, azt kiröhögik a a szülők helyeslése mellett. Aki pedig feljelentené őket, az meg egyenesen ellenségükké válnék. Pedig a csendőrségnek csak egyszer kellene a körmükre koppantani, alighanem elmenne a kedvük ily kegyetlenségektől.

A fa ép oly szálka a szemükben, mint a madár. Nem tud a fa mellett elmenni, hogy meg ne rázza, hogy bicsakját bele ne mártsa. Ha még csak ennyit tenne! De körben levágja a kérgét, hogy a táplálék a fa koronájához fel ne jusson. Ilyen megcsonkitott, haldokló fát gyakran látni.

Uraim, itt tenni kell valamit! Meg kell alakitani az állatvédő és favédő egyesületet Jánosházán is. Még pedig azért, hogy a madarak és fák iránt tanusitott lelketlenségek megszünjenek. Szükséges, hogy a természet szeretetének ébresztésével emberséges érzésü nemzedék nevelődjék.

Király János.

Grófi Mikes János megyéspüspök bérmakörutja.

A püspök egy hétig Jánosházán időzött. Addig, mig a szomszéd helységekben végezte a bérmálást, mindig visszajött Erdődy Sándor gróf Várába. Tudván ezt a nép, egy kis csapat állandóan a kapunál várta, mikor ment és mikor jött. Rendesen fél nyolc órakor indult ötösfogaton. Előtte egy automobil száguldott, mely a kisérő papságot vitte. Délután ugy fél ötkor tért haza. Amikor is fogadta azokat, akik kihallgatásra jelentkeztek nála. Mindenkihez volt barátságos szava, mindenkinek ügyes-bajos dolgait személyesen intézte el. Erszénye is nyitva állt a szegényeknek. Kinek 5—10, kinek 20—100 kor. segélyt adott. Tőle telhetőleg mindenki-

---

János gazda, de közben már le is ült egy félreeső székre.

— Csak azért gyüttem vóna, hogy megköszönnyem a zügyvéd urnak, azt a jó tanácsot, amit ollan derekasan a lölkömre kötött. Mert annak köszönhetöm, hogy jártányi erőm van. Bizony, má azt hittem, nem lösz belőlem embör. Mégis lött. Valami mázsás kurát rebösgetött nekőm, a mi hitvány dongáju doktor urunk.

Máskép jó embör. De aszongya, ü gyönge ahhó', hogy illen tagbaszakadt embör lábát meggyógyitsa. Hanem menjek én fő Pestre, van ott — meg is mondta az uccát hun — valami mázsás kura, vagy mi. Hogy jó vóna azt mögpróbányi az én fájós lábamma. Ez a lábam fájt-e! de ugy ám, hogy azt hittem, meg kő' bolondunyi. Mondok, nem bánom, hát gyerünk. A zannyukommal kettesben fő is mentünk. Oda is találtunk szöröncsésen. A városzobába üdögétünk, csak hajjuk ám a rettentő orditozást. Még a hajam szála is az égnek át. Aszongya a zannyukom: No halla ké, ugyancsak nyuzzák ám azt a szegényt odabenn. Én inkább tán künézek, mer a ke jajgatását usse állom ki. Ne menj biz egy tappodtat se mondok, egy szisszenésömet se hallod énneköm!

Gyün ki sántitva egy ur forma, aszongya a doktor: tessék. Má mind neköm. Fogd addig a kalapom, mondok a zasszonynak, hogy ő ne loptyák. No, aztán kifaggatott a pesti doktor, hun fáj, mi fáj, miuta fáj!?

— Itt fáj, effáj, réguta fáj!

Nézögeti, fogdosgattya, eccő csak ugy ekezdi ám dörgönyi az inakat, hogy csak ugy düt rula a viz. Én se vótam röst, megemberőtem magamat, összeszoritottam a zökleimet, mög se mukkantam. Zihát má szögény doktor, nizött rám igön, mikor kezdöm má a jaj szót? én mög mósologtam a bajcom alatt. Még mérgesebben neki át. Én is még mérgesebben haraptam össze a fogaimat. Rajtam ki nem fogsz! Állött a vége, hogy ü rogyott le egy székre. Mondok: vége van? Int a fejive, hogy vége.

— Mive tartozok? — kérdem.

Aszongya: — No, halla kigyeme, még illen embörre nem akadtam, aki nem jajgatott vóna. Mondok: — Vót ám annyi eszöm, hogy a zegészségös lábamat adtam oda!

Ollan mérges lött erre a doktor, hogy ekezdett lökönyi kifelé. Elmondott az engöm mindönnek, csak jónak nöm. Mondok: Ne lökögygön. De bizony máig se tudom, hogyan gyüttem ki a zajtón. Haisz' csak ne fájt vóna a lábom. Nemtom hamargyába mellikünk lett vóna kivü! Én aligha!

Bántam is aztán igön, hogy igy kifiguráltam, mer a zasszony is igön szidott, mög a lábamba is egész télön dógozott a nyavala.

Hogy aztán a tekintetös urra összehozott a szöröncse, mögoktatott engön, hogy hát micsoda magyar embör ke, hogy még egy kis lábdörzsöléstől is fi. Mondok: jusztra sem filek.

— A doktornak azuta emut a mirge, inkább megörült, mikor meglátott! — No, aszongya, gyüjjön csak. Ippen magát vártam!

nek a baját enyhitette. Kérvényt bárki nyujthatott át neki, meghallgatásra talált. Meglátogatta a »Kath. Legényegylet«-et s megelégedését fejezte ki működése iránt. Majd 100 koronás alapitványt tett az egyiet részére. Ez alkalomra az egylet házát feldiszitették, lampionokkal kivilágitották. Rövid idő alatt mindenki szeretetét megnyerte, mindenki az ő jóságairól, szeretetreméltóságáról beszélt.

Karakó.

Május 2-án Karakón osztotta ki a bérmálás szentségét. Tiszteletére diszkapu állott, a nép kivonult s üdvözölte. Mise után megkezdődött a bérmálás. A bérmálkozók számát az elmaradt jánosháziak is pótolták. Karakó községhez Nemeskeresztur és Nagykamond is hozzátartozott. Diszebéden, mely a plébánosnál volt. Magyar Károly országgy. képviselő is hivatalos volt, akit Nagykamondon meg is látogatott a püspök.

Zalaerdőd.

Május 3-án 8 órakor érkezett Zalaerdőd községbe. A megye határáig elébe ment Farkas István főszolgabiró, aki üdvözölte is, Kovács Aladár nagybérlő és Zámsó Gyula körjegyző.

A falu végén állott egy igazán csinos diszkapu. Innen egész a templomig — az ut mindkét oldalán — a nép állott sorfalat. A hivők között lépésben haladt az ötösfogat s a főpásztor mosolyogva osztotta az áldást. Egyenesen a templomba ment. A szokásos szertartás után előbb a plébános, majd a püspök beszélt. Azzal kezdte, hogy Zalaerdődre különösen nagy örömmel ment, mondván: »Rólatok igen sok szépet és jót halloltam.«

A bérmálandók száma 334 volt, kik — sorszámozva lévén — a legkisebb zaj nélkül, példás rendben feleltek meg a fenti idézetnek, amiért a plébánián megelégedését fejezte ki. Bérmálás után a szülőket behivatta az iskolai udvarra és előttük körbe felállittatta a gyermekeket. Examinált hittanból, számtanból, földrajzból és olvasásból. Egy férjhezmenő leány sugott egy nebulónak, amit a püspök észrevett. Ezért cukrosztáskor igy szólt a leánynak: »Amiért oly jól sugtál édes leányom, te két marokkal kapsz.« Két gyerek fel is köszöntötte őméltóságát s csokrot nyujtottak át neki, akiket megölelt. Ezután megdicsérte a tanitókat, majd a gyerekeket.

Negyed tizenkettőkor Tóth Sándor esperessel autón Ötvösre rándult, hol Széchenyi Pál grófot látogatta meg.

Onnét visszatért Zalaerdődre, hol a diszebéden résztvettek: Bertalanffy kanonok, Rozman József szentszéki jegyző, Széchenyi Pál gróf, Farkas István főbiró, Zábó Gyula körjegyző, a karakói, a jánosházai, ötvösi, szegvári plébánosok és az esperes.

Délután 3 órakor tisztelgett nála a községi elöljáróság. Négy órakor pedig a hivek sorfala között Jánosházára jött.

Hosszupereszteg.

Május 4-én Hosszupereszteg re ment a bérmálás szentségét kiosztani. A filiák bérmálkozói is iderándultak. Impozáns módon nyilvánult meg a peresztegiek szeretete. Nagyszerü diadalkapu, sok nép várta a főpásztort. Itt is üdvözölték. Bérmálás után fogadta a küldöttségeket. Meglátogatta az iskolát s megelégedését fejezte ki a látottak felett.

Egyházashetye.

Május 5-én ment a püspök Egyházashetyére. A harangok zugása jelezte jöttét. A nép előre kivonult a diszkapuhoz és sorfalat állott a templomig; egyik felén a nők, a másik felén a férfiak. A főpásztor azonnal a templomba vonult, hol a hivek »Isten hozta« cimü éneket énekeltek. Ezután a szentmise következett, melynek végeztével a püspök a sekrestyébe ment, mialatt Tóth Sándor esperes beszélt a hiveknek a bérmálás jelentőségéről. Utána a püspök ment fel a szószékre, aki gyönyörü beszédet mondott a bérmálásról, miközben az esperes ur érdemeit is méltatta. Ennek végeztével az oltárhoz ment, lehivta a szentlelket a bérmálandókra. Mintegy 240 bérmálkozó volt a filiabeli községekkel együtt. Bérmálás után az iskolába mentek a gyerekek, hol egy leány üdvözölte a püspököt s virágcsokrot adott át neki. Majd meghallgatta a növendékek feleleteit. Fogadta azután a tanitótestületet és az iskolaszéket. Délben az esperes urnál volt az ebéd, melyen a környékbeli papság is résztvett. Közbe-közben csak megszólaltak a mozsárágyuk, melyek hirdették, hogy a főpásztor a községben van. Délután 3 órakor litánia kezdődött; litánia előtt a püspök titkárja szép szavakkal fejtegette Jézus szent szivének tiszteletét és a gyakori áldozás üdvös voltát. Litánia után a püspök Jánosházára utazott.

Káld.

Május 6-án Káldon volt a püspök bérmálás végett Itt is nagy örömmel és fénnyel fogadták a főpásztort. Ünnepelte az egész falu. Bérmálás után tisztelgett nála Czeglédy Tivadar gazdasági szaktanár. Majd a bajor herceg intézője járt nála, ki meghivta a herceg nevében, hogy legyen vendége Sárváron. A főpásztor itt is érdeklődött minden iránt.

Vásárosmiske.

Május 7-én e községben fordult meg a püspök. A nép itt a szokott pompával fogadta. Bérmálás, látogatás, tisztelgés, ebéd következtek egymás után. Az iskolát itt is megtekintette.

Gércze.

Május 8-án a távoleső Gércze láthatta a megyéspüspököt. A legnagyobb örömmel sorakozott a nép a fogadtatásra. Mindenütt fény és pompa volt látható. E községben is kitett magáért. A szeretet a legnagyobb mértékben megnyilvánult.

Bucsuzás.

E napon még egyszer látta a kis embercsoport a püspököt, mely máskor is várta reggel, mikor a Várból kihajtatott. Szivélyesen bucsut intett nekik, de a községnek is. Azon reménnyel távozott, hogy majd öt év mulva, ha Isten segiti, ujból erre fog járni a bérmálás szentségének kiosztása végett. Elment a püspök, de emléke megmaradt. Sokan fogják az ő jóságát emlegetni, sokan fognak rá emlékezni. Mindenkivel jót tett, aki csak hozzá járult. Elment, de azért kisérni fogja a nép imájával, hogy hosszas és fárasztó körutjában baj ne érje, vezérelje az Ég mindig jóra, éltesse az egek Ura sokáig, hogy az egyháznak és hazának dicsőséget szerezzen. Abban a reményben mond bucsut a jánosházai nép kegyes főpásztorának, hogy az életben még látni fogja.

Jó kedvemben talá. Főgyürkőzött. Dörgőte a fájós lábomat, ahogy csak birta! A pokol mélységes fenekin nem lőhet nagyobb kin, mind amit én kiátam. E jajszó nékü. Mer gondutam magamba, tán magyar vónék vagy mi! Aszongya a doktor: Má mögen bolondoz ked! Mondok: Bolondoz a huncut. Eszömbe sincs. El is hitte mingyá, ahogy látta, mennyire mögdagattak az erek a homlokomon, a hideg verejték is csurgott rulam. Hát egy mögdögönyözte a köszvényes lábomat, azt is efelejtöttem, fájt-e valamikó?

Azér is az én Istenöm álgya mög a a tekintetös ur jóságát. Mer ü néküle nem birtam vóna ki.

Az elbeszélés után bementek az irodába. Én pedig vettem a kalapom és egész uton jóizüen mosolyogtam a hallottakon, a jóizü ember ezen előadásából, — hogy erős akarattal minden megy a világon — (még talán a villanyvilágitás és az uj városháza épitése is Jánosházán. Szerk.)

Irta: *P.*

Vágy.

Ugy szeretnék haza menni,
Akáclombos falumba,
Olyan szép most otthon minden,
Virágos kert az utca.
Házunk előtt mintha látnám —
Nyilik már az akácfa.
Mostan fakad minden bimbó
Fehérfürtös virágba.

Mezőn van az egész falu,
Nappal csöndes az utca.
Hanem ha az est beállott,
Kiállnak a kapuba.
Az érzékennyebb szivekből
Mélabusan dal fakad.
Megszólal a furulya is
Messze, künn a kert alatt.

Ugy szeretnék otthon lenni
Akáclombos falumba,
Holdvilágos csöndes este
Kiállni a kapuba·
Vágytól üzve tova szökni
Egy virágos ablakig
S ugy mint régen, nagy titokba
Csókolgatni valakit.

NOVÁK PÁL.

Községeink és a közegészség.

VIII.

A ház körüli főbb teendőket elmondtuk. Lássuk, mik a főbb teendők a község részéről.

A magyar nép földmüvelő nép. Pásztornépből lett azzá. Mint pásztor, legjobban szerette lakóhelyét folyók mentére épiteni és mikor földmüvelővé lett, előző lakóhelyét akkor is megtartotta, mert foglalkozása inkább csak módosult, mint változott. U. i. ezentul a földet is müvelte.

Ezzel azután a lakóhely talajától származható minden bajt is átvett. Sőt nem átvett, hanem ujakat szerzett. T. i. a pásztornép sátora, kunyhója szilárd falu házzá lett ami bajt nem adott át a talaj a sátor-falának, átadta az ugyancsak földből, kőből épült falnak: igy átadta a talaj nedvességét, szárazságát.

Ezeken a bajokon persze, a legegyszerübb volna ugy segiteni, ha a községet egészségesebb talajra telepitenék. Az ám, de egy községet másik helyre telepiteni a legnagyobb csapás számba megy. Könnyebben kivihető módra van tehát szükség. Mivel a talaj nedvessége az, ami nagy bajokat okozhat és nehéz ellene védekezni, tehát a községek teendője a község talajának gondos száritása árkolásokkal, csatornázásokkal, vizgyüjtő kutak ásásával oda, ahol állandó vizfelfakadások mutatkoznak. Mellette pedig azon kell törekedni, hogy a község talaja állandóan és minél gyorsabban emelkedjen. Szóval tölteni kell. Uj ház épitésére pedig csak ugy adjon a község beleegyezést, ha a község talajának szinénél magasabbra épitik a szoba talaját.

Vidékünk egyik berekben épült községének a papja uj paplakot kapott. Maga a pap tervezte s aszerint keresztül is hajtotta. Beleépitette az egész lakást a talajba ugy, hogy mintegy 30 centiméterrel mélyebben feküdt a szoba padlója az utca szinénél. Ugy okoskodott a jó ember, hogy ezzel a lehető legmelegebb lakást nyeri. Hát mondhatom, hogy soha ennél hidegebb lakást nem láttam és nem lehett bele 15 év, teljesen elrothadt a padló és a padló alatti gerendázat is.

Ugyanez a pap hasonlóan épitette meg az iskolát is. amely szintén a lehető legjobban hidegebb lett ezáltal s a folytonos padlócsinálás végre is arra kényszeritette a hitközséget, hogy belsőleg emelték a padlót ugy, hogy lassan a padló majdnem elérte az ablakdeszkát. És mig ezt meg nem csinálták, az iskolás gyerekek egész télen át a torkukkal voltak nyavalyásak.

A községnek gondolni kell a pormentesitésre is. A pormentesitésre pedig azért kell gondolni, mert épen a por az, amely ezer, meg ezer veszedelmes betegségcsirát szállit magával. Egy kis szél támad, pert, szemetet, piszkot sodorva magával oda szállitja hozzánk, amit rettegve kerülünk.

A pormentesitésnek ezer eszköze van. Homokba kavicsozunk, öntözünk, agyagozunk, utcát kövezünk, vagy kővel tömünk, de a legegyszerübb és leghatalmasabb eszköze a fásitás és a fapusztitás megelőzése. Ahova pedig fákat nem ültethetünk, ott bokrokat növeljünk.

A fának a szeretete és megbecsülése vidékünknek nagyon gyenge oldala. Nincs hozzá müveltsége, előrelátása. Rendesen a legszebb törzsü növendékfácskát pusztitják le először ostornyélnek. A fapusztitást hatóságilag kellene minden községben üldözni, ép ugy, mint a gonosztettet.

A fának a pormentesitő hatása t. i. abban rejlik, hogy a fa alatt a föld sohasem tud teljesen kiszáradni, a fa pedig maga megköti a fölszálló port, megakadályozza a tovább szállásban.

A községnek gondoskodni kell azután arról is, hogy minden nyilvános középület külön, nyilt helyre épitendő épugy, mint ahogy ezt a legtöbb helyen a templommal tették, nagyon, de nagyon okosan. Ugyanis, ahova sok ember és sokszor jár, a legtöbbször tömegesen, nagyon könnyen fertőzik, piszkolódik, tehát fontos, hogy nagyon könnyen tisztitható, fertőtlenithető legyen. Ennek pedig legelemibb követelménye, hogy az ajtó az ablakkal ellenben álló falakon legyen elhelyezve és az ablakon kivül is, meg az ajtón kivül is még nagy és tiszta levegőjü szabad térség legyen.

Ezt a követelményt vidékünk iskoláinál látjuk a legsajnosabban mellőzve, sőt nem egy helyen disznóólak, trágyadombok, istállók közé van az iskola beékelve ugy, hogy majdnem maga a község csinálja meg azt, amit egy hires »népbarát« mondott, hogy »elég a parasztnak, ha csak a hátulja látszik is ki a trágyából. Ha jobban ki akarja magát belőle huzni, bele kell vissza nyomni. A paraszt maradjon paraszt. Addig van jó világ. mig az buta!«

Nem akarok ujjal mutatni egyes községekre, mert sokra kellene rámutatnom, nagyon sokra és nagyon sok piszkot kellene vele megmutatni. Annyira, hogy vidékünkön csak egyetlen egy iskolát találtam ugy és olyannak elhelyezve, hogy oda bátran lehet ebben a tekintetben a gyerekeket ereszteni. Az az iskola valójában egy szép kert közepébe elhelyezett minden oldalról megközelithető és hozzáférhető épület, körüskörül fákkal, bokrokkal, virágágyakkal. Ez a simonyi ág. h. ev. iskola.

Tudva pedig azt, hogy a legtöbb férfikarban, illetve felnőtt karban kiütő betegség épen az iskola padjai között veszi kezdetét: bünt követ el minden egyes község azzal, hogy iskoláival lehetetlen állapotokat teremt meg. Az iskola az a hely, ahol naponkint egy sereg fejlődő ember fordul meg. Oda behordják és onnét kihordják a betegségeket. Itt olyannak kell lenni a tisztaságnak s olyannak az állandó készenlétnek, hogy bármely percben azonnal rá lehessen csapni a bajra és el lehessen azt fojtani. Szóval, az iskolának olyan minta épületnek kell minden tekintetben lenni, hogy oda tanulni járhasson az öreg is, nem pedig a legpiszkosabb helyen, a legkoldusabb viskónak.

Ez az, amiben a magyarországi német különbözik a magyartól.

A német tudja, hogy magát becsüli meg a fiában, gyermeke nevelésében: van is gondja iskoláira. Mert tudja, hogy az nemcsak hasznos, de fontos befektetés is.

A községeknek egészségügyi tekintetben tekintet nélkül az iskolaföntartó jellegére, a legmesszebb menő intézkedési joguknak kell lenni az iskolaépületekben. Ne egy pár ember jószivüségétől, vagy kurtaeszüségétől függjön annak a sorsa, egy sereg gyereknek s vele a jövő nemzedéknek az egészsége, testi jóléte, hanem a köztől.

Fontos teendője a községnek az is, hogy minden nyilvános helyet, térséget, utat állandóan tisztán tartson; rongynak, szemétnek, papirosnak, hulladéknak szétszórását akadályoztassa meg. Amennyiben pedig megakadályozni nem tudja: gyüjtesse és égettesse el.

Ez ellen országszerte hallatszik a panasz. A magyarnak általában meg van az a rossz szokása, hogy szemetel. A városok sétatereit állandóan szemetesek a szemetelő cselédségtől. Épen igy dühöng a firkáló mánia is.

Én még nem láttam árnyékszéket, nem utaztam vasuti kocsiban, nem láttam egy sétatéri padot, egy hidkarfát, egy emlékoszlopot, egy messzelátó tornyot, amely ne lett volna telefirkálva otrombaságokkal, disznóságokkal telekarcolva: mintha az egész magyarság még most töltené csak be a hatodik, hetedik életévét.

A községekre háramlik aztán egy másik, rendkivül fontos dolog megvalósitása: a közfürdők létesitése.

Még az a község szerencsés, amelyik folyó mellett van, mert legalább nyáron hozzájuthatni a vizhez, hanem ahol nincs viz!

Mennyivel szerencsésebb pedig az a község, ahol télen-nyáron egyaránt használható fürdő van.

Mert a tisztaság olyan, hogy arra nemcsak nyáron, de télen is föltétlen rászorul az ember.

És egy állandóan használható fürdő föllállitása annyira fontos, hogy az a pár száz korona, amibe kerül a föllállitása és berendezése, nem is jöhet szóba a legkisebb faluban sem.

Nem beszélünk most a fürdés gyógyitó oldaláról, csupán csak azt emlitve is meg, hogy sokkal edzettebb az állandóan fürdő ember, mint aki nem fürdik, már nyilvánvaló a fürdő áldásos volta.

Tudjuk, hogy a viztől félés már fél betegség s hogy aki állandóan fürdik, sokkal kevésbé betegszik meg.

Az elmondottak alapján adja meg a község a módot lakósainak arra, hogy a köztisztaság szolgálatába szegődhessenek. De még tovább is kell menni. Ez azonban már a község dolga.

Utas.

HIREK.

Elismerés az iparosoknak. Tudvalevő dolog, hogy Vashosszufalubán uj iskolát fognak épiteni. Az iskolaépitésre pályázatot hirdettek. Többen részt is vettek terveikkel a pályázatban. A pályázók között közös munkával szerepeltek Perendi Imre és Kiss Imre épitési vállalkozók is. Dacára annak, hogy az ő költségvetésüknél olcsóbbak is voltak, mégis őket bizták meg az épittetők a kivitellel, mert ismerik őket, mint jó munkásokat, kik az elvállalt épitést kifogástalanul teljesitik. Szolgáljon az buzditásul nekik, hogy a becsületes munka jutalmát mindig megkapja.

Halálozás. Marton Gusztáv alsósági r. kath. tanitó 28 éves korában hosszas szenvedés után a szülői házban — Nemeskeresztúron — meghalt. Temetése folyó hó 8 án 4 órakor volt. — A kartársak szeretete impozáns módon nyilvánult meg iránta. A környékbeli tanitóság mind jelen volt, s mélabus hangon énekelte a — Cirkomdederumot . . . Ismét egyet azok közül tettek a föld alá, akit az istenek gyülölnek, mert tanitó volt. Lám ily ifjan kell elvesznie annak, ki a poros, a fülledt levegőben tölti el életének legnagyobb részét. Sem az állam, sem a társadalom nem siet a nemzet napszámosainak segitségére, hogy ily sorba ily fiatalon ne jussanak. — De ütött a tizenkettedik óra, lenni vagy nem lenni a tanitóság mostani jelszava. — Még jönni kell egy jobb kornak, melyet kedves halottunk már te meg nem éred. Áldás hamvaidra.

Meggyónt, megáldozott, megbérmálkozott és agyonlőtte magát. Az öngyilkosságnak ezt a relytélyes vallásos és áhitatos utját egy Haller Mihály nevü 19 éves gyermekember választotta a minap a Hosszuperesztegi mellett fekvő nyiresi majorban. Esete annyira különös és szokatlan, hogy amikor halva találták a kertek alatt, nem is akarták hinni, hogy öngyilkos lett, inkább arra gondoltak, hogy büntény okozta halálát. A hatósági orvosrendőri vizsgálat azonban, melyet nyomban a holtest fődözése után tartott meg Heisler Károly tb. főszolgabiró, kétségtelenül megállapitotta,hogy a gyermekember öngyilkos lett, a gyilkos lövés minden körülménye teljes bizonysággal igazolja ezt; a holtest eltemetésére ez alapon a kir. ügyészség meg is adta az engedélyt. Haller Mihály szivenlőtte magát a a vasárnapra virradó éjszakán. Pénteken ment el hazulról be Hosszuperesztegre, ott meggyónt, megáldozott szombaton is résztvett a püspök ünnepies fogadtatásán, majd megkapta a főpásztortól a bérmálás szentségét. A buskomor ifjut, aki sokszor panaszkodott tele keserüséggel pajtásainak, megvigasztalta és megnyugtatta a bérmálkozás, vidáman volt együtt pajtásaival és semmivel sem árulta el sötét szándékát. Késő este volt, amikor hazafelé indult és éjszaka, amikor megérkezett, nem ment be szülei lakásába, a kertek alatt a zöldelő fübeu szivéhez szoritotta pisztolyát, elsütötte a fegyvert és holtan esett össze. Ugy találták meg másnap reggel vérébe fagyva. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra; öngyilkosságának közvetlen okat még a hozzá legközelebb állók sem tudják.

Választók lajstroma. A napokban tették közszemlére a városházán a választók névjegyzékét 1913-ra. Kinek jogosultsága van, okosan teszi, ha megnézi, hogy nem maradt-e ki a neve? Most megreklamálhatja, holott később már minden lépés hiábavaló.

Harc az utcán. Május 6-án Hosszufalubán véletlenül találkoztak az utcán Zádor Károly, Farkas József, Illés Antal, Zádori István és Zádori József. Eleinte szóváltásba elegyedtek, majd valóságos háborusdi fejlődött, de szerencsére vér nem folyt. A csendőrség a verekedőket feljelentette a vasvári járásbiróságnál.

Modern gyümölcsös. Győr és Szamosujvár városok excellálnak abban, hogy a városi közköltő apasztására modern gyümölcsöst rendeztek be. Azon kezdték, — mint a hogy minden modern gyümölcsöst, szőlőt azzal kell kezdeni, — hogy a talaj rigolirozása után elkeritették a területet. Keritésre legalkalmasabb a *Delta* néven forgalomba hozott keritésanyag, melyet egy kiváló hazai cég, *Kollerich Pál* és fiai (Budapest, Ferenc József-rakpart hoznak forgalomba. Szilárdsága tartóssága, olcsósága egyaránt javalja. A cég bárkinek küld árjegyzéket.

Szülők figyelmébe. Miután tudjuk azt, hogy a gimnáziumi és polgáriskolai ifjuságnak idegen városban való tanittatás a szülőknek nagy költségbe kerül, elhatároztuk, hogy szeptembertől kezdődőleg ugy a fiuk, mint a leányok tanitását elvállaljuk. Hogy azonban a szükséges helyiségről, beiratásokról stb-ről még idejekorán intézkedhessünk, kérjük a t. szülőket, hogy gyermekeiket minél előbb az alulirottnál (róm. kath. iskola) előjegyeztetni sziveskedjenek, ahol bővebb felvilágositást is nyerhetnek. A vállalkozó: nevében, *Kirdly János*, tanitó.

Ártatlanul gyanusitva. Ferenczi Géza őrsvezetőt Nemeskeresztúrról azzal gyanusitották, hogy a társától 400 koronát ellopott. E hirt lapunk január 27-én megjelent számában hoztuk. Most arról értesitenek bennünket, hogy 4 hónapi és 9 napi vizsgálati fogságából kiszabadult, mivel kiderült ártatlansága.

A tapolcai barlang. Tapolcáról irják, hogy vasárnap d. e. folyt le a tapolcai földalatti tavas-barlang ünnepies megnyitása a városi hatóságok, az iskolák növendékei és a helyi, valamint a vidéki közönség nagy részvétele mellett. A barlang-társaság nevében Szücs dr. üdvözölte a megjelenteket, majd ezután előadta a barlang felfedezésének történetét s megköszönte a város támogatását. Az ünnepély keretében az ipartestület dalárdája hazafias dalokat adott elő. A megnyitás után nagyszabásu társasebéd volt.

Istóczy Győző lapelárusitóvá lett. Már szinte elfeledett ember Istóczy Győző dr. a nyolcvanas évek antiszemita vezére. Most ismét beszélnek róla. A székesfőváros polgármesterétől engedelmet nyert arra, hogy a kiadásában megjelenő *Jogi és közigazgatási utmutató* cimü lapját három hónapon at a főváros területén szabadon árulhassa. Istóczy a főkapitányságon bejelentette, hogy az árusitást maga fogja végezni.

Plébános: Hát fáj a foga kendnek, mért nem megy fogorvoshoz? — Hivő: Minek mennék tisztelendő plébános urunk, már most csak megvárom, mig bucsu lesz, majd kiütik akkor!

El akarják vezetni a Lajta folyót. Kik? — hát a Lajtán tuliak: az osztrák sógorok. Régóta ismeretes az a magyar érdekekre oly végzetes osztrák terv, hogy a Lajta határfolyót eddigi medréből elvezetik és Alsó-Ausztria ipari céljaira használják föl. Erre nézve az osztrák földmivelesügyi miniszter már döntött is. Magyar királyi mérnökök és geológusok kétséget kizaró módon megállapitották, hogy a tervezett vizelvezetésnek az érdekelt magyar községekre, különösen Lajtaszentmiklósra, Vimpácra és Lajtapordányra nézve végzetes, sőt katasztrofális következménye lenne. Kimutatták, hogy az elvezetés maga után fogja vonni a magyar állam e vidékének tönkrejutását s végeredményben esetleg a vidék teljes elnéptelenedését. A terv egyelőre még nem fog megvalósulni, de az osztrák erőszakosság tudvalevőleg mindenre képes. A magyar kormány erélyes és gyors tiltakozása és közbelépése talán megvédheti az őrült tervtől fenyegetett határközségeket.

Már hóhérválság is van! A legutóbbi temesvári események hatása alatt, — irja a S. N., — egy ujságiró beszélgetést folytatott Bali Mihállyal. Természetesen a legutóbbi akasztásról folyt a diszkurzus. A három elitélt, — mondotta Bali, — mind erős, fiatalember volt. Bizony azt gondoltam, hogy egy kis baj lesz velük, hogy kissé erősebben kell velük bánni. Amikor Boszniában akasztottam a törököket, azok rugdalództak, azokat erősen kellett fogni. Ezek; Szalma, Regula és Balázs olyan kezesek voltak, mint a bárányok. Ha nem lettek volna olyan megrögzött gazemberek, szinte sajnálta volna őket az ember. De bizony igy nem érdemelték meg, hogy sajnáljam őket. Megérdemelték mind a hárman, hogy fölakasszák őket. Nem mondhatom, hogy féltek volna az akasztástól. Belenyugodtak azok már, hogy meg kell halniok. Különösen ez a Balázs. Nagyon szépen bánt vele az a pap, aki előkészitette a halálra. Amikor rátettem a kötelet a nyakára, csak akkor látszott rajta, hogy fél. Kért, hogy ugy csináljam a dolgot, hogy ne szenvedjen sokat. Nem is szenvedett egyik sem. Pár perc az egész. Gyorsan végeztem a munkámat. Most nagyon fáradt vagyok. Alig várom, hogy haza érjek. Nem is érdemes foglalkozni ezzel a mesterséggel. Még én fizetek rá az akasztásra. És most még elveszik tőlem azt a mellékkeresetet is, amit kötéllel kerestem. Meg fogom én föllebbezni az ügyet, hogy az ügyész elvette a kötelet. Kinek ártottam vele, hogy eladtam? Mindig ez volt a szokás. Rám fér az a pár korona, amit kaptam érte. Nem maradhat ez igy. Nem folytatom én a mesterségemet, ha még én fizetek rá . . . Bali egyébiránt a temesvári akasztás után a budapesti főügyészhelyettesnek kérvényt adott be, amelyben kéri emeljék föl az illetményeit, különben lemond hivataláról. A sok mindenféle válság mellett tehát hóhérválság is van most Magyarországon, amit azonban remélhetőleg nem fognak sokáig — függőben hagyni.

Az amerikázás ellen. Bizonyos épitőmester: Már én is a nyolc órai munkaidő hive vagyok. Igy legalább munkásaim nem lustálkodhatnak annyit, mint kilenc óra alatt.

Babona. Öregbiró: Mikor lesz abból haj, ha tizenhárman ülnek az asztalhoz? — Pálpali kisbiró: Akkor, amikor csak tizenkettőnek főznek ételt.

Gabona árak

1912. évi május hó 8-án:

Buza — — — — — —	11.20 —
Ross — — — — — —	10.10 —
Árpa — — — — — —	9·80 —
Zab — — — — — —	9·80 —
Tengeri — — — — —	10.50 —
Bab — — — — — —	12.50 —

Hozatal gyenge. — Irányzat szilárd.

Az árak 50 kg.-ként korona értékben értendők.

Hirdetéseket jutányos áron felvesz a KIADÓHIVATAL.

Berger

fényképészeti műterme

: JÁNOSHÁZÁN :

Dr. Figuli-féle házban.

Készit: személy, csoport és gyermekfelvételeket művészies kivitelben.

Életnagyságu képeket

brom, platin, pastell vagy olajfestéssel.

Elsőrendü minőség! Olcsó árak!

Felvételek borus időben is sikerrel eszközöltetnek.

Üzlet áthelyezés.

A nagyérdemü közönség tudomására hozom, hogy

borbély- és fodrász üzletemet

április 26-án a Schretta-féle házba helyezem át. (A Korona-szálloda átellenében.) Uj üzlethelyiségem a mai kor igényeinek megfelelően lesz berendezve.

Nagy raktárt tartok az összes bel és külföldi piperecikkekből.

Manikürözéssel és tyukszemvágással ezután is foglalkozom, kivánatra házhoz is megyek.

Kérem a nagyérdemü közönség becses pártfogását, melyet iparkodni fogok kiérdemelni.

Jánosháza, 1912. február hó.

Nagy Lajos, borbély és fodrász.

Gróf Erdődy Sándor erdészeti hivatala.

ÉRTESITÉS.

Jánosházán, gr. Erdődy Sándor faraktárában (a Vár alatt)

1 m. cser-gyertyánfa hasáb 8 K 50 fillér.

1 m. tölgy hasáb 7 K 50 fillér.

A fa mindennap váltható a jánosházai erdőhivatalnál.

Urodalmi erdőhivatal.

Épittetők figyelmébe!

Alulirottak a n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy állandóan nagy raktárt tartunk

cementlapokból,

mindenféle szinben, épugy cementhidakból is. Elvállalunk cementkutépitést. — Jutányosan számitunk minden e szakmába vágó munkát. **A közönség bizalommal fordulhat hozzánk!**

Költségvetéssel bárkinek készséggel szolgálunk!

Perendi és Kiss

épitési vállalkozók, képesitett kőmives-mesterek, Jánosháza.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Czelldömölk.